

Shakespeare

 COLECȚIA
BILINGVĂ

Othello

Othello,

Moor of Venice

Traducere din engleză,

introducere și note

Dan Amedeu Lăzărescu

Scene I

//Venice. A street.

Enter Roderigo and Iago.

RODERIGO: Tush! never tell me; I take it much unkindly
That thou, Iago, who hast had my purse
As if the strings were thine, shouldst know of
this.

IAGO: 'Sblood, but you will not hear me;
If ever I did dream of such a matter,
Abhor me.

RODERIGO: Thou told'st me thou didst hold him in thy hate.

IAGO: Despise me, if I do not. Three great ones of the
city,
In personal suit to make me his lieutenant,
Off-capp'd to him: and, by the faith of man,
I know my price, I am worth no worse a place:
But he, as loving his own pride and purposes,
Evades them, with a bombast circumstance
Horribly stuff'd with epithets of war;
And, in conclusion,
Nonsuits my mediators; for, 'Certes,' says he,
'I have already chose my officer.'
And what was he?
Forsooth, a great arithmetician,
One Michael Cassio, a Florentine,
*A fellow almost damn'd in a fair wife;
That never set a squadron in the field,
Nor the division of a battle knows
More than a spinster; unless the bookish theoric,
Wherein the toged consuls can propose
As masterly as he: mere prattle, without
practice,

Actul I Scena 1

//Veneția. O uliță.

Intră Roderigo și Iago.

RODERIGO: Degeaba-mi spui la vrute și nevrute:
Purtările-ți sunt foarte neplăcute.
Știi, punga mea, cum vrei, ai mânuit-o,
Dar taina, vezi, nu mi-ai dezvăluit-o.

IAGO: Nu vrei să-ascuți, degeaba mă-ocărăști,
De-aș fi știut, să mă disprețuiești!

RODERIGO: Pe Maur, Iago, îl urăști, mi-ai spus...

IAGO: Da, Roderigo, îl urăsc nespus.
Trei nobili venețieni i-au tot cerut
Locotenent al lui să fiu făcut.
Pe cinstea mea, eu știu cât prețuiesc
Căci mă pricep la tot ce-i ostășesc.
Dar el, trufaș, le-a îndrugat mereu
Că nu sunt bun decât la rangul meu.
Și ca locotenent și-a și găsit
Pe-un om în matematici iscusit.
Pe-un Cassio, Michele, florentin,
Frumos la chip, știind, cu un suspin,
Să cucerească orișice muiere;
Dar vrednic nu-i să fie-un condotiere.
Nu știe să conducă la năvală
Un escadron. Iar la învâlmășeală
Nu știe cum pe dușman să-l înfrunte.
A învățat doar trebile mărunte
Înscrise-n cărți. Dar ce-i o bătălie
Mai mult chiar și o torcătoare știe,
Și-un sfetnic ar putea să te îndrume
Cum s-o câștigi. Dar el nu poate spune,
Căci nu a fost călit cum se cuvine.

In all his soldiership. But he, sir, had the election:
And I, of whom his eyes had seen the proof
At Rhodes, at Cyprus and on other grounds
Christian and heathen, must be be-lee'd and
calm'd

By debtor and creditor: this counter-caster,
He, in good time, must his lieutenant be,
And I — God bless the mark! — his Moorship's
ancient.

RODERIGO: By heaven, I rather would have been his
hangman.

IAGO: Why, there's no remedy; 'tis the curse of service,
Preferment goes by letter and affection,
And not by old gradation, where each second
Stood heir to the first. Now, sir, be judge yourself,
Whether I in any just term am affined
To love the Moor.

RODERIGO: I would not follow him then.

IAGO: O, sir, content you;

I follow him to serve my turn upon him:
We cannot all be masters, nor all masters
Cannot be truly follow'd. You shall mark
Many a duteous and knee-crooking knave,
That, doting on his own obsequious bondage,
Wears out his time, much like his master's ass,
For nought but provender, and when he's old,
cashier'd:
Whip me such honest knaves. Others there are
Who, trimm'd in forms and visages of duty,
Keep yet their hearts attending on themselves,
And, throwing but shows of service on their lords,
Do well thrive by them and when they have lined
their coats
Do themselves homage: these fellows have some
soul;

And such a one do I profess myself. For, sir,
It is as sure as you are Roderigo,
Were I the Moor, I would not be Iago:

RODERIGO:

IAGO:

RODERIGO:

IAGO:

Dar l-a ales pe el, și nu pe mine,
Deși, cu ochii lui, a urmărit
În lupte cum mereu m-am oțelit,
La Rhodos, și la Cipru, în război
Cu groaznicul păgânilor puhoi.
Și totuși m-a lăsat în vijelie
Și-un mâncător nevrednic de hârtie
Și-a luat signorul Maur ajutor,
Disprețuind părerea tuturor!
Iar eu rămasu-i-am stegar, da, eu
Să-l blesteme pe Maur Dumnezeu.
Mai bine ar fi fost să-i fii călău!
Se vede bine-al ierarhiei rău.
Te-națî doar prin favoruri, lingușiri,
Nu după merit, ci prin uneltiri.
S-ar cuveni să urci din treaptă-n treaptă.
Signore, ai o minte înțeleaptă.
Cum crezi că pot pe Maur să-l iubesc?
De ce nu-l lași atunci?
Să-l părăsesc?
Cum aș putea, atunci, să mă răzbum?
Să fim cu toți stăpâni nu-i lucru bun.
Dar nici stăpânii răi nu se cuvine
Ca slujitorii să-i slujească bine.
Sunt multe secături, ce-și lingușesc
Stăpânii, pân' la moarte îi slujesc,
Îngenuncheați, cum face un măgar,
Ca să-și primească hrana din hambar.
De-ar fi aceste lepre biciuite!
Mai sunt și altele, obișnuite,
Cu tainic tâlc stăpânii să-și slujească
Și spre folosul lor să-i lingușească.
Și când au strâns averi pe urma lor
Își dau pe față duhu-nșelător.
De-aș fi Othello eu, de bună seamă,
Întocmai cum, signore scump, te cheamă
Pe tine Roderigo, numai Iago
N-aș vrea să fiu. Și pricina desleag-o:

In following him, I follow but myself;
Heaven is my judge, not I for love and duty,
But seeming so, for my peculiar end:

For when my outward action doth
demonstrate

The native act and figure of my heart
In compliment extern, 'tis not long after
But I will wear my heart upon my sleeve
For daws to peck at: I am not what I am.

RODERIGO: What a full fortune does the thick-lips owe,
If he can carry't thus!

IAGO: Call up her father,
Rouse him: make after him, poison his
delight,
Proclaim him in the streets; incense her
kinsmen,
And, though he in a fertile climate dwell,
Plague him with flies: though that his joy be
joy,

Yet throw such changes of vexation on't,
As it may lose some colour.

RODERIGO: Here is her father's house; I'll call aloud.

IAGO: Do, with like timorous accent and dire yell
As when, by night and negligence, the fire
Is spied in populous cities.

RODERIGO: What, ho, Brabantio! Signior Brabantio, ho!

IAGO: Awake! what, ho, Brabantio! thieves!
thieves! thieves!
Look to your house, your daughter and your
bags!
Thieves! thieves!

//Brabantio appears above, at a window.//

BRABANTIO: What is the reason of this terrible
summons?

What is the matter there?

RODERIGO: Signior, is all your family within?

IAGO: Are your doors lock'd?

BRABANTIO: Why, wherefore ask you this?

Slujindu-l, doar pe mine mă slujesc.
Prea bine ştie Domnul, nu-l iubesc
Şi nu-i voi fi vreodată credincios.
Îmi urmăresc doar ţelul duşmănos,
Şi totul este prefăcătorie.

Mi-oi arăta cumplita duşmănie
De mult pe care-n inimă i-o port.
Voi pune corbii să-l mănânce, mort.

Înfăptuiesc ce socotesc, să ştii,
Şi-n tot ce fac nu par ce par a fi.
Îi suflă-n pânze negrului buzat
Norocul. Şi-i de soartă ajutat.

RODERIGO:

IAGO: Acuma du-te iute să-l trezeşti
Pe tatăl ei. Aş vrea să-i otrăveşti
Deplina bucurie. Şi mânia
Aţâţă-i-o. Vesteşte mişelia
De-Othello săvârşită, peste tot.
Pe uliţi şi la rude. Tot ce pot
Voi face să-i întunec fericirea.

RODERIGO:

IAGO: Şi muştele să-i supere pornirea.
E fericit. Dar vreau să pun la cale
Orice, să-i schimbe fericirea-n jale.
Aicea este casa lui Brabantio.
Îl strig acum.
Să-l strigi cât poţi de tare,
De parcă-ar fi un foc în depărtare
Şi-ameninţă să mistuie în noapte,
Oraşu-ntreg.
Îndată trec la fapte.
Brabantio! Signore! Te deşteaptă!
Tâlharii! Nici nu ştii ce te aşteaptă!
Păzeşte-ţi casa, fata şi averea!

RODERIGO:

(strigă):

IAGO:

//Brabantio apare la o fereastră de la etajul casei sale.//

BRABANTIO: De ce strigaţi? Şi care vă e vrerea?

RODERIGO: Tot neamul vostru este-acasă oare?

IAGO: Vi-s uşile închise?

BRABANTIO: Ce-ntrebare!

IAGO: 'Zounds, sir, you're robb'd; for shame, put on your gown;
Your heart is burst, you have lost half your soul;
Even now, now, very now, an old black ram
Is tupping your white ewe. Arise, arise;
Awake the snorting citizens with the bell,
Or else the devil will make a grandsire of you:
Arise, I say.

BRABANTIO: What, have you lost your wits?

RODERIGO: Most reverend signior, do you know my voice?

BRABANTIO: Not I: what are you?

RODERIGO: My name is Roderigo.

BRABANTIO: The worse welcome:
I have charged thee not to haunt about my doors:
In honest plainness thou hast heard me say
My daughter is not for thee; and now, in madness,
Being full of supper and distempering draughts,
Upon malicious bravery, dost thou come
To start my quiet.

RODERIGO: Sir, sir, sir, —

BRABANTIO: But thou must needs be sure
My spirit and my place have in them power
To make this bitter to thee.

RODERIGO: Patience, good sir.

BRABANTIO: What tell'st thou me of robbing? this is Venice;
My house is not a grange.

RODERIGO: Most brave Brabantio,
In simple and pure soul I come to you.

IAGO: 'Zounds, sir, you are one of those that
will not serve God, if the devil bid you.
Because we come to do you service and

IAGO:

De ce vă e mai scump ați fost furați!
Brabantio, signore! Vă-mbrăcați!
Vi-e inima zdrobită. Jumătate
Din suflet vi-e pierdută, din păcate.
Căci un berbec, și negru, și bătrân
Se poartă, chiar acum, ca un păgân,
Cu mielușeua cea nevinovată.
Strigați să vă găsească biata fată
Concetățenii voștri. Și sunați
Din clopot, fiindcă dacă nu vegheați
Va face-un diavol, printr-un șiretlic,
Să fiți, signor Brabantio, bunic.
Treziți-vă!

BRABANTIO: Ce, mintea v-ați pierdut-o?

RODERIGO: Signore, vocea mea mi-ați cunoscut-o?

BRABANTIO: Nu! Cine ești?

RODERIGO: Sunt Roderigo.

BRABANTIO: Știi
Că te-am oprit la mine să mai vii.
Ți-am spus pe șleau că nu e pentru tine
Copila mea. Și fără de rușine,
Scrântit sau beat cutezi să mă trezești,
Cu lucruri fără rost să m-amăgești.

RODERIGO: Signore, dar...

BRABANTIO: Să bagi de seamă bine,
Că nu îngădui să-ți bați joc de mine.
La rangul meu înalt de senator
Osânda te așteaptă, mi-e ușor.

RODERIGO: Răbdare, vă implor!

BRABANTIO: De furt vorbești?
Aicea, la Veneția? Glumești!
Ce, casa mea-i un grajd?

RODERIGO: Cinstit signor,
V-am prevenit, c-un suflet iubitor...

IAGO: La naiba, signore, faceți parte din tagma
acelora care nu se pricep să-l slujească
pe Dumnezeu, dacă au fost puși la cale
de dracul. În vreme ce noi am venit să vă

you think we are ruffians, you'll have your daughter covered with a Barbary horse; you'll have your nephews neigh to you; you'll have coursers for cousins and gennets for Germans.

BRABANTIO: What profane wretch art thou?

IAGO: I am one, sir, that comes to tell you your daughter and the Moor are now making the beast with two backs.

BRABANTIO: Thou art a villain.

IAGO: You are — a senator.

BRABANTIO: This thou shalt answer; I know thee, Roderigo.

RODERIGO: Sir, I will answer any thing. But, I beseech you,
If't be your pleasure and most wise consent,
As partly I find it is, that your fair daughter,
And this odd-even and dull watch o' the night,
Transported, with no worse nor better guard
But with a knave of common hire, a gondolier,
To the gross clasps of a lascivious Moor,—
If this be known to you and your allowance,
We then have done you bold and saucy wrongs;
But if you know not this, my manners tell me
We have your wrong rebuke. Do not believe
That, from the sense of all civility,
I thus would play and trifle with your reverence:
Your daughter, if you have not given her leave,
I say again, hath made a gross revolt;
Tying her duty, beauty, wit and fortunes
In an extravagant and wheeling stranger
Of here and every where. Straight satisfy yourself:
If she be in her chamber or your house,

facem o slujbă, ne socotiți că suntem niște răufăcători, tocmai pe când fiica signoriei voastre are de-a face, la așternut, cu un armăsar arab. Veți căpăta curând niște mânji drept nepoți, și niște cârlani drept verișori.

BRABANTIO: Ce ticălos destrăbălat mai ești și tu?

IAGO: Nu sunt altceva, signore, decât unul care vine să vă spună că fiica signorei voastre se joacă în clipa aceasta cu Maurul de-a fiara cu două spete.

BRABANTIO: Ești un mișel!

IAGO: Iar voi, un senator!

BRABANTIO: Toți veți răspunde! Te cunosc, Roderigo.

RODERIGO: Răspund de toate. Dar vă rog, signore,
De tot ce se petrece s-a făcut
Cu-ngăduința signorei tale
Atât de înțeleaptă, cum se pare,
Și fiica voastră a plecat la ceasul
Acesta-ntunecat și mort al nopții
Având drept pază doar un gondolier,
S-o strângă-n brațe desfrânatul Maur.
De știți aceasta și-ați îngăduit-o,
V-am cășunat o mare tulburare.
Dar dacă n-ați știut-o, vă purtați
Cu noi lipsit de bunele purtări.
Cum vă puteți închipui, signore,
C-aș fi lipsit de orice curtenie,
Bătându-mi joc de signoria voastră.
Copila voastră, fără-ncuviințare,
De-a săvârșit nelegiuirea faptă,
Și-a-ncredințat virtutea, frumusețea,
Și mintea, și norocul unui om
Pe care soarta l-a adus în țară;
Rătăcitor, o jalnică povară.
Vă duceți iute să vă-ncredințați
De-i fata voastră-acasă. Întrebați
Și slugile. De-o veți găsi acasă